

**AZ ESZTRAMOSI FELSŐ-TÁRÓ 1. SZ. BARLANGJÁNAK
KUTATÁSA 2023-BAN**

Szerkesztette: Szabó Zoltán

AZ ESZTRAMOSI FELSŐ-TÁRÓ 1. SZ. BARLANGJÁNAK KUTATÁSA 2023-BAN.

ÖSSZEFOGLALÁS

Az egyes számú barlang kutatását 2019 szilveszterén kezdtük. A 17 méter magas Cseppköves-hasadék bontását előbb a táró északkeleti oldalán kezdtük, a később Gömbüstökösnek elnevezett területen. Amikor kisebb létszámmal érkeztünk a kutató hétvégén, akkor a táró délnyugati oldalán nyíló lapos fülkét bontottuk. A járvány idején ennek a résznek a bontását végeztük, ezért maradt rajta a Covid-fülke elnevezés.

A Taigetosz elnevezésű sziklapilléren, több helyen lassan táguló repedéseket észleltünk, ezért ideiglenes ácsolattal a falat megtámasztottuk. A további mélyítés során a Búbos kemence alatt kisebb járat nyílt meg. A további kutatást azonban az omladék továbbra is akadályozta, ezért 2023-ban a legfontosabb feladatunknak a Taigetosz problémának a megoldására összpontosítottuk.

A FELTÁRÁS MENETE 2023-BAN

A jelentés zárását megelőzően egy évvel korábban, 2023. február első hétvégén jutottunk el a feltárás folyamatában odáig, hogy a Covid-fülke irányában végzett bontás hét méter mélységben zajlott a bánya talpszintjéhez képest. Az akkor már erősen repedezett cseppköves fal, a Taigetosz sziklataraja a kitöltés kitermelésével szabályosan a levegőben lebegett. Gyakorlatilag mindenhol át lehetett látni alatta, és a Covid felöli oldalon, több helyen függőleges repedések is keletkeztek. Hogy nem rogyott össze, az csak azért volt, mert némileg kötődött a szálkőzethez. A Heliktites-fülke, ami Taigetosz és a szálkőzet között húzódik, kalcitosodott repedésekkel végződik el a Taigetosz mögött. Tavaly év elején ez a repedés jött mozgásba, ami a kalcitos kitöltés kipergését eredményezte. Ezt észlelve készítettük el az ácsolatot.

A cseppköves falnak ebből a szögből jól látható repedése

Az ácsolat beépítése után a mozgás látszólag megállt, a kitermelést a Covidban lefelé tovább folytattuk. Én közben folyamatosan figyeltem a repedésekbe tett markerek állapotát. Egy idő után azonban a pillér átellenes oldala is elkezdett repedezni. Ekkor felfüggesztettük a munkát a Covid-fülkében, és feljöttünk a Gömbüstökösbe talpszintet süllyeszteni. A helyszín továbbra is jól bontható, képződmény töredékekkel kevert zsöremorát (diónyi méretű robbantási közet törmelék) kell kitermelni.

A Gömbüstökös kitöltésének bontása

Dénes Attilával még azért maradtunk a Covid környezetében, hogy néhány dokumentációs fotót készítsünk a pillanatnyi állapotról. Attilának ekkor tűnt fel, hogy a Búbos kemence alatt egy babafejnyi lyuk sejjik.

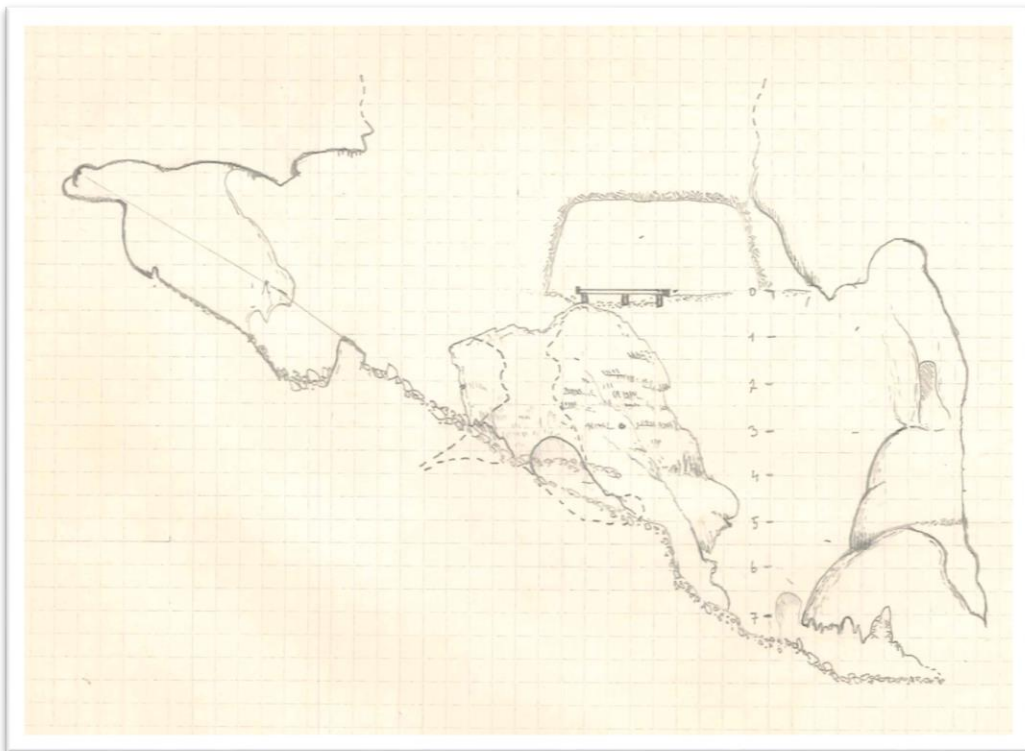

A Nagy szakadék Covid felöli oldala, a Búbos kemence tövében már látszik a nyílás.

Törmelék van ott, de épp eléggé odavonzotta a tekintetet ahhoz, hogy egy gyors műszakkal mégis kitakarítsuk belőle a köveket. Egy méterre sem kellett lebontani, amikor végre járhatóvá vált a bejárat. A Búbos kemence alá bemászva egy kisebb fülkébe sikerült bejutni. A falak cseppkövesek. Előre lefelé még egy kisebb fülke teteje indul. Ennek a fala már a jól ismert cseppköveken növekvő heliktitekkel volt bélelve.

A cseppkődóm tövében kibontott nyíláson át nyílt meg az egyelőre még anonim járatszakasz. Úgy tűnik, valahol ebben a mélységben fogynak el a bányatörmelék.

A Nagy szakadék kereszt-szelvénye 2023 februárjában. Bal oldalon a Gömbüstökös, középen a táró szelvénye a híddal, alatta a Taigetosz. Jobb oldalon a Covid, lejjebb a Búbos kemence. Alatta pedig az új fülke.

Az új szakasz képződményei

A néhány méter hosszú járat talpszintjének süllyesztése további eredményekkel kecsegtet. Érdekes, hogy itt a járat alacsony, épp el lehet férni benne. Mégis a derék bányászaink mindent megpróbáltak megtenni, hogy ezt is feltöltsék. Derejuk azonban szerencsére nem volt annyira hajlékony. Ezért némi szándék nyomai látszanak ugyan, de ez a fülke megmenekült a pusztulástól. Már nagyon várjuk, hogy itt tovább jussunk, de amíg a Taigetosz ügy meg nem oldódik, vaslemezzel lezártuk a bejáratát a begördülő kövek miatt.

Bal oldalon a Taigetosz sziklataraja

A Taigetosznak ebben az állapotában jöttünk fel a Gömbüstökösbe bontani. Itt még a kőzetpillér viszonylag jó állapotban volt.

A kitermelt törmeléket ezúttal is a hosszú depóra szállítottuk. Ez a furikosoknak egyre komolyabb terhet jelent, mert a depó vége a hídfőtől már közel harminc méterre van. A depót továbbra is Kosztra Barbara építi. Szinte állandó furikosunk Mátó Gergő, illetve akinek a gerinc és egyéb alkatrészei ezt lehetővé teszik.

A Barbi depó. Már alig látszik a távolban a munkahely

A depónia támfalazata a nagyobb kőtömbökből épül. Ez időről időre érkezik ide hátra, főleg ha valami nagyobb tömböt sikerül szétkalapálni. A depó kitöltése a zsöremora, vagyis az aprólék. A nagyobb tömbökből és a zsöremorából időnként megépítjük a soron következő múzeumot. A múzeum szakszerűen megépített, és gondozott képződmény gyűjteménymegőrző. A végponton dolgozók, amikor a vödörbe értékesebb barlangi képződményt helyeznek el, felkiáltanak a vödörhúzóknak hogy „múzeum!” Ilyenkor valaki azzal a vödörrel hátramegy a kijelölt múzeummoshoz, és átadja neki a leletet, aki gondosan elhelyezi azt a közben folyamatosan épülő platformon.

A Hármás múzeum építése

A munkát a Gömbüstökös alzatának mélyítésével folytattuk. Az összetett gömbfülke talpa egy meredeken álló szálkőtalp, ami a vágat irányába lejt. Amikor a Heliktitest megtaláltuk, akkor már látszott, hogy abból az irányból valószínűleg alá lehet bontani. A munkát azonban nehezítette az, hogy a bányatárhoz tartva a tárhoz alatti törmelékhez, majd a töredezett szálkőzetekhez értünk.

A Gömbüstökös oldalában kimozduló kövek elbontása

Itt időről-időre körbetakarítottunk egy-egy nagyobb kőzettömböt, amit aztán kigörgettünk a bontási helyre, majd összetörtük és elszállítottuk. Jelenleg stabil. Egy létrát támasztottunk a meredekké vált letéréshez, most ezen közlekedünk. Ide azonban egy komolyabb lejárót kell építenünk.

A lejáró biztonságossá tétele

A Gömbüstökös már kezdettől fogva gyorsan töltötte a múzeumokat, itt lehettek teljesen kibéelve képződményekkel a lerobbantott üregek. A jelenleg épülő múzeum ennek a szakasznak a képződményeit gyűjti. Jellemzően ágas-bogas korallszerű képződmények itt a leginkább autentikusak.

A Gömbüstökösből előkerülő képződmények a hármás múzeumon

Végül egyik nyári kutatóhétvégénk alkalmával ismét megvizsgálva a Taigetosz repedezettségét meggyőződtem arról, hogy ha meg akarjuk állítani a folyamatot, akkor komolyabban be kell avatkoznunk. Így született meg végül az a döntés, hogy a korábban megácsolt oldalt leomlasztjuk. Ezt megelőzte a pillér tetejének omladozó rétegeit lefejtjük.

A Taigetosz sziklatarajának bontása

Ebéd szünet a bányában

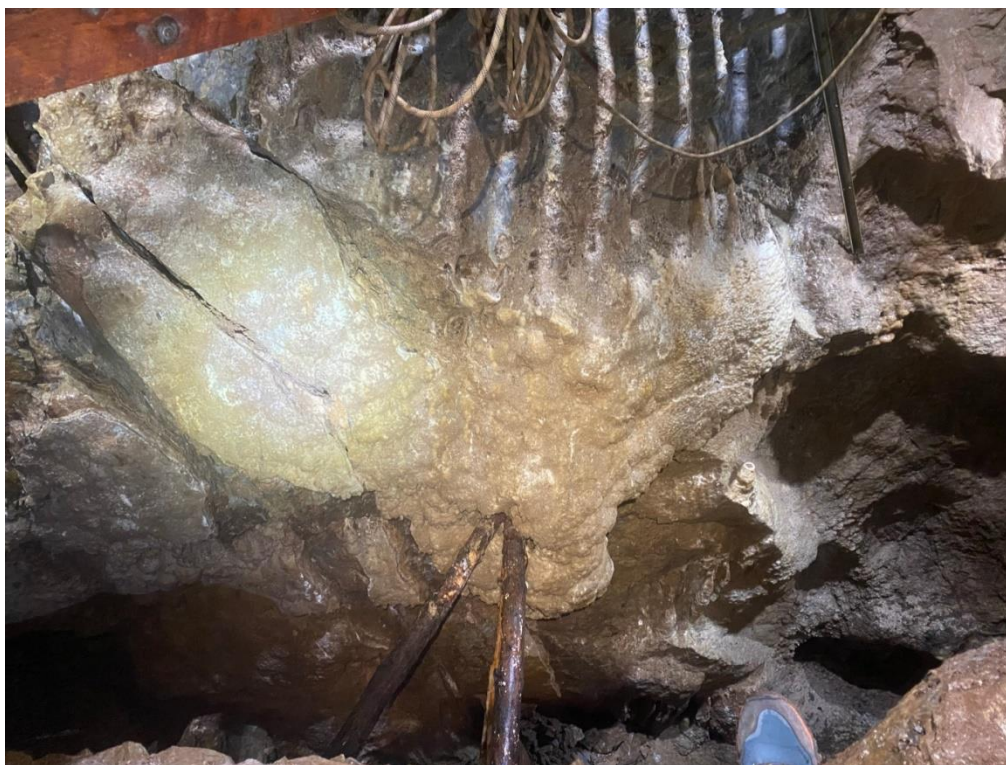

A harminc méter hosszú Barbi depó vége

A Covid-fülke. A „fülke” teteje harminc centiméterrel volt magasabb a bányász talpszintjénél. Bal oldalán a hatalmas Búbos kemence. Mögötte félmagasságban nyílik a Csokiszökőkút.

A kemence alatt nyílt meg a heliktitekkel és cseppkövekkel gazdagon bélelt folytatás.

A Taigetosz elbontásra ítélt falfelülete

Elérkezett a Taigetosz cseppköves falának földre kényszerítése. A veszélyt jelentő kőzettömb szemben látható. Lent a még bent lévő fenyő gerendákat lehet látni, amik a kőzetblokk alsó részét szorítják a szálkőfalhoz. Sajnos ezt a követ nem lehetett már horgonyozni. Úgy számoltunk, nagyjából 2024 elejére ki tudjuk szedni majd az aknából. Először azzal kezdtük, hogy kötélből elvágtuk a gerendákat. Itt három gerenda volt befeszítve. Az első átvágásakor már lehetett hallani, hogy néhány apró kavics kipereg valahonnan. A másodiknál szintén, a harmadik gerenda már annyira feszült, hogy akadt benne a lánc. Viszont miután Márk kitörte a gerendát, már látható volt, hogy egy kicsit mozdult minden. De magától nem indult meg a kő. Fentről a buszunk emelőjével próbálkoztunk, de azért ennek a kőnek elég komoly súlya van, kevés ez neki. Este bementünk Vozák Laciékhoz Bódvarákóra. Nem csak azért hogy fánkot, pogácsát, sört és egyébeket kapjunk, hanem valami eszközt is. Vozi adott is egy öt tonnás emelőt.

Másnap azzal indítottuk a munkát, hogy a kőpillér tetejét Kinyik Nándi meglökdöste az emelővel, mire az belerogyott az aknába. Gyakorlatilag majdnem egészben feküdt a hasára.

Itt látszik a kötőmb mögötti falfelület. Ahol Edit keze a falon van, látszik a világosabb árnyalatú fal, azon pedig a kis fehér foltok. Gyakorlatilag ezek voltak a felfekvési pontok, amin amikor a kötőmb lefelé megcsúszott, karcolásokat okozott. Sajnos le kellett szednünk ezt a faldarabot.

A cseppköves falfelület a Nagy szakadékban a Gömbüstökös felől nézve

Már sokadik kőtörő kalapácsunkat kellett benyelezní, vagy újabbakat venni. Marek, Nándi, vagy Padavan néha órákig zúzzák a köveket. Sokszor kell piropatronos módszert alkalmazni a néha fél tonnás darabok aprításánál.

A fenti képen Márk mögött látszik a Búbos kemence. Ami érdekes, és ezen a képen jól látható, az a kemencétől jobbra lévő falfelület. Ott van a Karvaly orra mögött Tücsi aknája, ami három méterre nyúlik le. Az alja gyakorlatilag a Búbos kemence cseppkövével záródik. Itt nem látszik nyílás, viszont a Tücsi aknának van egy ablaka a felénk eső omladékba. Máshol nem, itt mindig leszárad a falfelület a feláramló levegőtől.

Amíg az aprítás zajlik, van egy kis pihenőidő. És lehet biztatni a lent dolgozókat

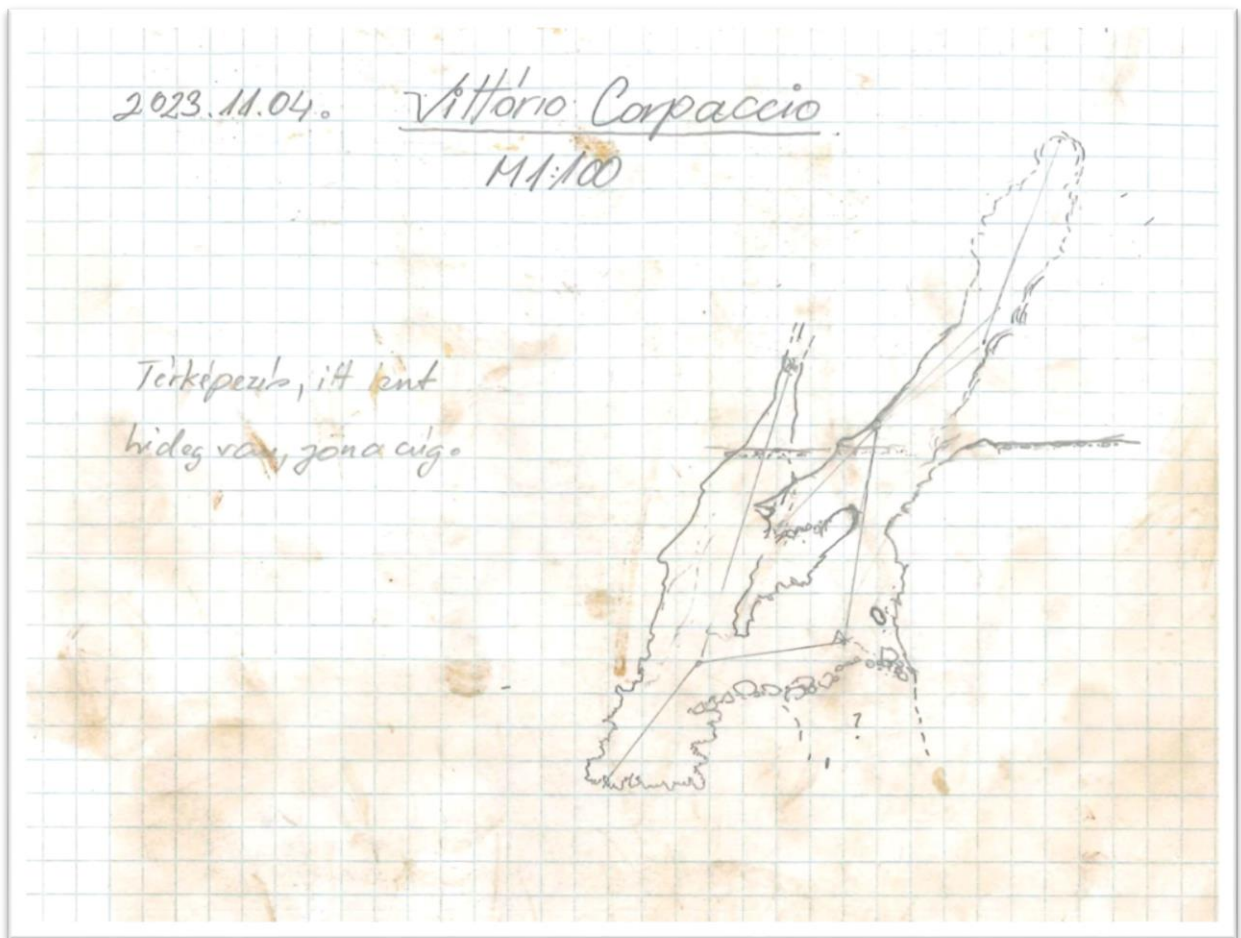

A kőtömbök aprításával szállítható méretű kődarabok keletkeznek. Ezek akkorák, amekkorát egy vödörben biztonságosan fel lehet emelni az aknából. Ha nagyobb mennyiségű kőzetdarab érkezik, azt nem a Hosszú depóra szállítunk, mert a támfalnak nem kell annyi anyag, hanem az oldaltárhoz végébe deponálunk. Természetesen itt is a főtérig szorítjuk a depót, a tárhoz szellőzése nem igényel réselést.

Ebben az oldaltáróban van egy hasadék lefelé, amelyiket lassan tágítunk lefelé. Ha épp többen vagyunk, mint ahány embert a Nagy szakadék foglalkoztat, az illető ide jelentkezik, és lassan vésegeti, fesegeti a hasadék falait. Ide már engedtünk le kamerát, azt nem sikerült sokáig leereszteni, viszont a bedobott kő néha olyan messzire gurul, hogy érdemes ezen a ponton is próbálkozni.

Ugyanilyen indikáció volt a Felső-táró 3. sz. barlangja is, amit bányatörmelék rejtett. Ez is szociális foglalkoztató volt, de amikor csak fél tucatnyian voltunk, kibontottuk a törmeléket, és egy szűkület átvésése után keskeny hasadékba jutottunk. Ez ma a Vittórió Carpaccio. Stavi Viktor után. Tárgyévben új tagtársunk Szögi Ádám forszírozta szabad idejében a Vittóriót. A végponti hasadék átbontásával sikerült is továbbjutni a Kristály-barlang irányába. Néhány méter ugyan, de kellemes barlangi hőmérséklet van benne. Felfelé néhány méteres kürtő is indul, a bánya szintjét is elérve.

A Vittórió Carpaccio vázlatos hossz-szelvénye

Az év végéhez közeledve lassan halaszthatatlanná vált még egy probléma áthidalása. A bányában az egyik legkomolyabb baleseti forrás a híd lett. Azon közlekedünk, azon van a talicskaforduló, itt történik a törmelék felhúzása is, mindez néha egyszerre. Szükségessé vált tehát egy korlátrendszer építése. A fahídnak sem ártott valami megerősítés. Padi szerzett korlátnak anyagot, de végül is Márk a színpadi építkezéshez használt alkatrészekből tudott beszerezni egy fél teherautónyit. Ez természetesen nem egy másik teherautóról hullott le. A kürtömászásainkat is támogató cégtől lízingeltük.

Szilveszteri kutatótáborunk alatt sikerült a helyszínre szállítani, és megépíteni a Layher kockát, amely komplex vázat képez a Bak Piroška híd körül.

Előkészületek a Garan vendégház udvarán. A híd építéséhez szükséges alkatrészeket két terepjáróval szállítottuk fel az Esztramos bányaudvarába

A hídelemek leszállítás a bányába

Az építkezés megkezdése az öreg Bak Piroska hídnál

A híd megerősítésének kezdeti lépései

A híd megerősítését szolgáló Layher kocka, amely elnevezés szakzsargon, funkcióját tekintve három fontos feladatot lát el. Mivel önzáró és teherelosztó tulajdonsággal bír, tartja a fahidat, védelmezt a lezuhanástól, és tetőzetet képez. A tetőzetet hálózással és deszkázattal borítjuk majd be, ami a hulló kövekkel szemben nyújt majd védelmet. Viszont nem szép.

Már csak egyetlen apróság hiányzik a tökéletességhez. A tervezés során egy apró adat elhagyása miatt a váz egy fejjel alacsonyabb belmagasságú lett. Így a talicskázó nyomorát az is fokozza, hogy behúzott nyakkal kell kitolni a furikot a hídról. Mint mindenhez, ehhez is hozzá lehet szokni, de minek, amikor fél métert lehet rajta emelni. Ezt, majd ha lesz még alkatrész. De fontos szempont a biztonságos munkakörülmény, és a sokak által luxusbontásként emlegetett bányaművelés komfortfokozatának megtartása.

Bányakollektívánk aktív összetétele a következőképp alakult:

Szabó Zoltán Zé, Kosztra Barbara Bé, Krkos Márk Marek, Mátó Gergő Piroška, Kinyik Ferdy Nándi, Dénes Attila Atyesz, Lénárt Ibolya Ibszi, Orbán Balázs Pady, Putnoki Edit Edy, Sándor Ágnes Csodahaj, Stavinovszky Jegesmedve Viktor, Szögi Ádám Ády, Povázsai Zoltán Povi, Tóth Évi és Anka, Osváth Judit Juc és Julis, Szigetvári István Mr. Barlangász, Sári Satti Attila, Kankai Zoli MRZ, Lukács Laca. Futottak még Sztratiev Balázs Caca, a MAFC aktivistái, és még sokan mások vendégeskedtek nálunk. Szeredi Anna Tücsök is velünk van, de őt túlnyomó részt a Baradla régészeti kutatása kötötte le.

És van még egy tagtársunk, Málnás Kristóf, aki ugyan nem nagyon tudott jönni velünk kutatni mostanában, és úgy tűnik egy darabig nem is fog menni sehova. Ő az, akit súlyos lövés ért 2024. február 3-án.

Meglőtték egy embert a Bükkben

[B.B.](#)

2024.02.03. 17:27

Egy vadász a Bükkben egy 40 éves kirándulóra lőtt – közölte a Mezőkövesdi Rendőrkapitányság –, akit a lövés után stabil állapotban vittek kórházba.

A rendőrkapitányság foglalkozás körében elkövetett, gondatlan veszélyeztetés vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt ugyan eljárást indított, az 58 éves vadászt a kihallgatása után azonban nem vették őrizetbe.

Az Országos Mentőszolgálat a hvg.hu-t arról tájékoztatta, hogy az eset Bükkzsérc külterületén, Bogácstól körülbelül 20 kilométerre történt.

A balesetben megsérült, 40 év körüli kirándulót stabil állapotban kórházba vitték.

A vadászról pedig kijelentették, hogy a lövés idején nem volt ittas állapotban, volt vadászengedélye, és a helyi vadásztársaság vadászati naplójába is bejegyezte vadászati tevékenységét, nem szándékosan lőtt rá a túrázóra, véletlen történt.

A vadász Kristófot szarvasborjúnak nézte. Most már több műtéten van túl, de egyelőre a sebek kezelésén dolgoznak az orvosok. Ezt követi majd a combcsont rekonstrukciója, ami további műtétek sorozata. Összefoltozzák, de sosem lesz a régi.....

Egy alkalommal látogatást tett nálunk Mandalóri és Grogu. Mindketten elégedettek. Szerencsére.

Köszönjük az Aggteleki Nemzeti Park támogatását, és segítségét!

Köszönöm kutatótársaimnak a kitartását, munkáját, és fegyelmét!

Szentendre, 2024. február 15.

Szabó Zoltán

kutatásvezető

ÖSSZEFOGLALÓ
A MÁTYÁS-HEGYI KELETI-KŐFEJTŐ 17. SZÁMÚ BARLANGJÁBAN

4763/16

2023-BAN VÉGZETT BARLANGKUTATÓ
TEVÉKENYSÉGEMRŐL

Szerkesztette: Szabó Zoltán

2024. február 15.

Összefoglalás:

A Keleti-kőfejtő alsó udvarában nyíló 17-es barlang kutatását előzőleg a Pagony csoport végezte, azonban a kitöltés már kézi erővel nem volt jöveszthető.

Kollektívánk már gépesített megoldásokkal tervezett felvonulni a helyszínre. Azonban az első szemrevételezéskor kiderült, hogy a barlang bejáratának főtéje némi biztosítási munkát igényel. Ezt 2023 év elején el is kezdtük. Némi bozótirtást kellett végezni a barlang előtt, mert már mi sem tudtuk megközelíteni. A dúcolás a barlang bejáratában megfelelőnek bizonyult. El is kezdtük a talpszint süllyesztést. Következő alkalommal azonban azt tapasztaltuk, hogy eltűzelték a beépített fesszkéinket. Ott a barlang előtt a kis bányaudvarban. Az a tervem, hogy betonvas szárat ragasztok a kőzetbe, amihez rozsdamentes zárt szelvényeket hegesztek. A jó megoldás a lezárás lenne, de ehhez még tovább folytatjuk a próbabontást.

Barlang neve: **Keleti-kőfejtő 17. sz. barlangja**

Kataszteri száma: **4763-16**

A kutatással érintett barlangszakaszok: A barlang bejárat szakasza

A vagyonkezelői hozzájárulás jogosultja: **Szabó Zoltán**

Vagyonkezelői hozzájárulás kibocsátója, száma: **DINPI/944-1/2022**

Vagyonkezelői hozzájárulás lejárata: 2024.december 31.

Vagyonkezelői hozzájárulás módosításának száma (ha van): ---

Jelentés időszaka: 2023.

Kutatásvezető: **Szabó Zoltán**

Kutatásvezető-helyettes: -

A barlang hossza és vertikális kiterjedése a kutatás megkezdésekor (a jelentési időszakra vonatkoztatva): 9 m, -1 m

A kutatás során talált új barlangszakaszok hossza, vertikális kiterjedése: 0 méter

A barlang hossza és vertikális kiterjedése a kutatási jelentési időszak végén: 9 m, -1 m

A jelentés lezárásának időpontja: **2024. 02. 15.**

A jelentést összeállította: Szabó Zoltán

Szentendre, 2024. február 15.

ÖSSZEFOGLALÓ
A KLOTILD-BARLANGBAN

4830/1

2023-BAN VÉGZETT BARLANGKUTATÓ
TEVÉKENYSÉGEMRŐL

Szerkesztette: Szabó Zoltán

2024. február 15.

Összefoglalás:

A Klotild-barlang kutatásában bekövetkezett jelentős fordulat, amely új barlangszakasz feltárását eredményezte, a térség hévizes barlang fejlődésének további kutatását tűzte ki célul. 2023-ban is több alkalommal végeztem terepbejárást a Klotild-barlang környezetében, számos felszíni adatot rögzítve. A barlangban egy végponton végeztem bontási munkálatot. Ez egyelőre töredéke annak, amit a tárgyévi munkálatokra terveztem, de kutató kollektívám lehetőségei erősen korlátozottak voltak.

A bontási hely a Bekey-teremtől keletre eső lefelé tartó üreg. Itt tetemes mennyiségű omladék van felhalmozódva. A kitermelés lassan halad. Egyelőre még komolyabb tereprendezésre is szükség van, az omladék elhelyezése miatt.

Barlang neve: **Klotild-barlang**

Kataszteri száma: **4830-1**

A kutatással érintett barlangszakaszok: Bekey-terem, 3-as végpont.

A vagyongazdálkodási hozzájárulás jogosultja: **Szabó Zoltán**

Vagyongazdálkodási hozzájárulás kibocsátója, száma: **DINPI/942-1/2022**

Vagyongazdálkodási hozzájárulás lejárata: 2024. december 31.

Vagyongazdálkodási hozzájárulás módosításának száma (ha van): ---

Jelentés időszaka: 2023.

Kutatásvezető: **Szabó Zoltán**

Kutatásvezető-helyettes: -

A barlang hossza és vertikális kiterjedése a kutatás megkezdésekor (a jelentési időszakra vonatkoztatva): **142,3 m -17,5 m**

A kutatás során talált új barlangszakaszok hossza, vertikális kiterjedése: 0 méter

A barlang hossza és vertikális kiterjedése a kutatási jelentési időszak végén: **142,5 m, -18 m**

A jelentés lezárásának időpontja: **2024. 02. 15.**

A jelentést összeállította: Szabó Zoltán

Szentendre, 2024. február 15.

ÖSSZEFOGLALÓ
A BARADLA-DOMICA-BARLANGRENDSZERBEN

5430/1

2023-BAN VÉGZETT BARLANGKUTATÓ
TEVÉKENYSÉGEMRŐL

Szerkesztette: Szabó Zoltán

Szentendre, 2024. február

Összefoglalás.

A Baradla-Domica-barlangrendszer kürtőinek kutatása évtizedek óta, számos szervezésben, több-kevesebb sikerrel, eredménnyel zajlik. Ezekről a kutatási beszámolóban külön nem térnék ki, korábbi jelentések tartalmazzák. Az általam szervezett, a feltételezett felső szint létezésének kérdésében megkezdett kürtómászások a Csernai-ágban végzett térképezési munkák közben kezdődtek meg 2009-ben. Azóta minden évben a Baradla Csoporttal együttműködve számos kürtőbe sikerült felmáshoznunk, főként a Styx és a határ közötti szakaszon. A barlang kürtőinek lajstromba vételét 2015-ben készítettem el. Azzal a céllal, hogy amennyiben lehetőség adódik rá, azokba feljutva, minden kürtőről készüljön dokumentáció, hasonlóan az időközben készülő teljes felméréshez.

A Baradla kürtőkataszter elkészülte után, kutatótársaim javaslatára és igen komoly közreműködésével, olyan mászási módszert sikerült kipróbálni, amelyre még eddig még sehol nem láttunk példát. A korábbi beszámolómban erről is részletesen beszámoltam.

Az általam szervezett kutatási programok egyszerűbb átláthatósága miatt, 2021-ben barlangkutatási engedélyt kértem az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságától. Kérelmemet a nemzeti park 2021. július 27-hatállyal jóváhagyta.

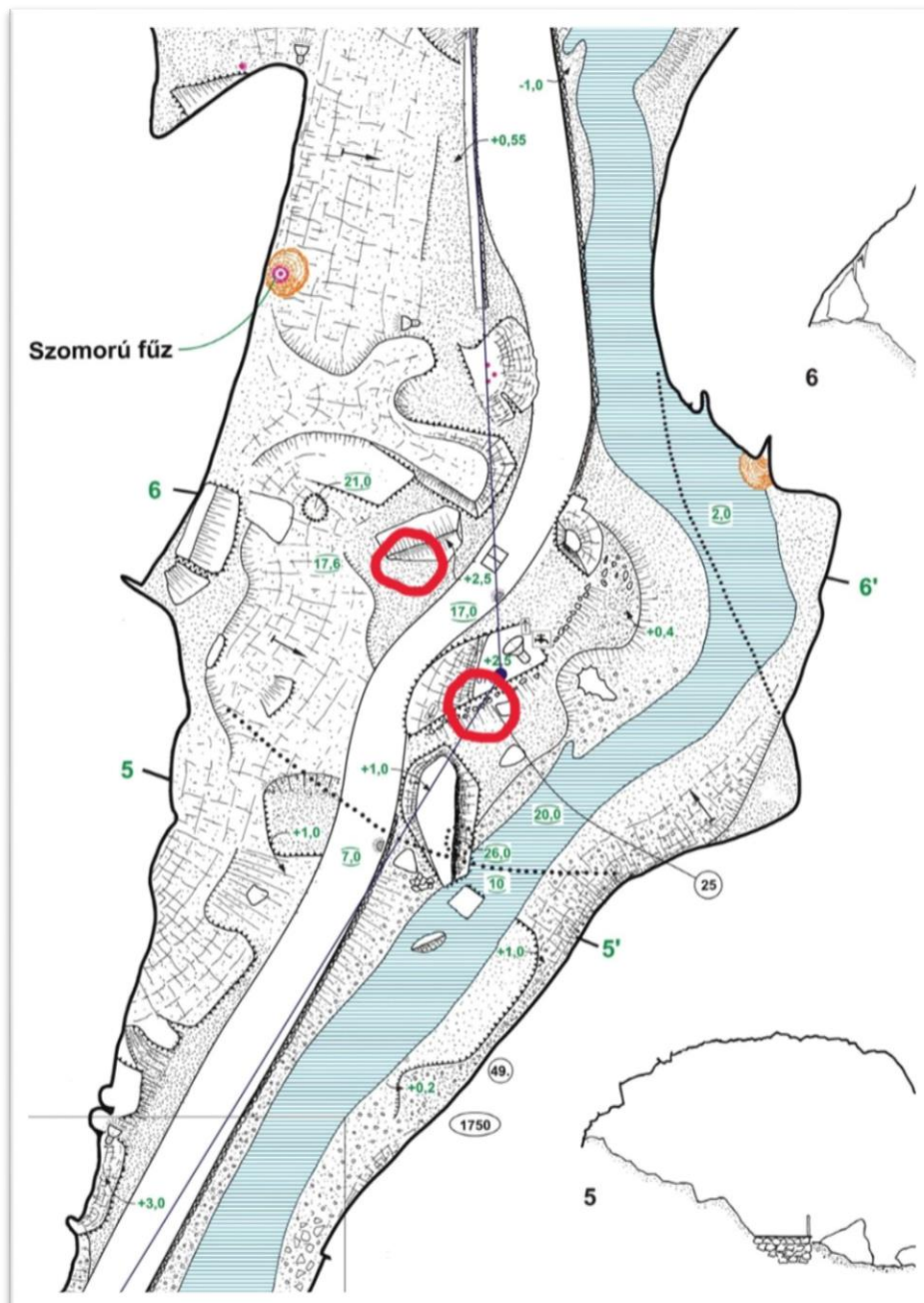
Kérelmemet az egyszerűbb átláthatóság és kezelhetőség érdekében, minisztériumi rendeletnek megfelelően a kutatási helyszínek pontos megjelölésével adtam be. Ennek megfelelően az engedély, a tervezett további végpontokkal összesen 63 helyszínre érvényes, a határkő és a Vöröstó közötti szakaszon.

Az elmúlt évben két jelentősebb program képezte a Baradlai kutatásokat.

Kutatás szempontjából a Vöröstói-szakasz kürtőinek kutatása, járatbiztosítási munkák szempontjából a Színpad feletti kürtő hálózása.

A Szomorúfűz kürtőinek kutatása 2023-ban.

2023. március 6-án Krkos Márk és jómagam a Vöröstói bejáratnál Jósmafő irányába folytattuk a kürtőkataszterezést. Az első helyszínt még Polacsek Zsolt is említette, ez a Szomorúfűznek elnevezett képződménynél mértük fel. Két kürtő nyílik a főteíven, viszonylag közel egymáshoz, egy hosszan elnyúló tektonikai vonal mentén. A jobb oldalit Jobb pitvarnak, a bal oldalit Bal pitvarnak neveztük el. A magasságuk 15 méteren van.

A Szomorúfűz kürtői, a Jobb-, és Bal pitvar.

2023. március 16-17-én a már korábban is alkalmazott Layher technikával felállványoztuk a két kürtőt. Szerencsére mindkét kürtő origója a járdán kívülre esik, így szabadon tudtuk tartani a közlekedési útvonalat.

Állvány építése a „Bal pitvarnál”

Jellegzetes kürtőrészlet a Bal pitvarból. A keskenyedő csatornák érdekessége, hogy a falakon, főleg a kürtő szájánál kőszilánkok okozta fal sérülések láthatóak. Ilyen jelenséget tapasztaltunk más kürtőben is. Azokban viszont a nyomokat fentről érkező kövek okozták. Ezek a nyomok érdekes módon lentről érkező kőszilánkok nyomai..

Sajnos a kürtők ezen a szakaszon jellegzetes, freatikus nyomokat mutató vakkürtők.

A Jobb pitvar elnevezésű kürtő állványozása

A Jobb pitvar támasztása után látható folytatás

A járda látványa a Jobb pitvar bejáratából

A kürtők további kutatására, azaz a mászás folytatására a szilveszteri kutatótáborunk alatt került sor. Kunisch Gyöngyvér és Kunisch Péter másztak tovább az állványozáskor elhelyezett fix pontoktól. Sajnos a meredeken felfelé vezető járatok szálkőben záródnak. Elkészült a járatok poligonos felmérése, és alaprajzi vázlatai. A főági alaprajzba illesztés azonban csak a 2024. évi feldolgozás során készül el.

Másik kürtő kimászási helyszín a Libanon hegyénél indított mászás befejezése volt.

2022.december 30.-án Kunisch Gyöngyvér Huber Kilián, Nyerges Attila, Kunisch Péter a novemberi akción megkezdett, a Titánok csarnokában a „dombtetőről” lefele indulva balkézre, a „Löcsei Fehér asszony” elnevezésű cseppkőformáció fölötti kürtő tovább mászására indult az örök sötétség birodalmába (Dante Pokla-kürtő). A kb. 40 méter magas kürtőben sikerült elérni a felső pontot és konstatálni két fontos dolgot. A kürtő nem vezet tovább, illetve nem a mászó csapat volt az első, akik elérték a kürtő tetejét.

Mindenesetre poligonos felmérés és vázlatos szelvények készültek a kürtőről.

A Színpad feletti-kürtő hálózása.

2016-ban kivitelezésre került többek között az un. Színpad feletti-kürtő kimászása is (12-es sz. objektum). Már a támasztáskor világossá vált, hogy a kürtő bejárata igen rossz megtartású, a kőzet nem tömör szálkő. A termet itt egy hatalmas vetődés menti breccsazóna szeli át, amelyben a kürtő folytatódott. Már a továbbmászáskor is jelentős mennyiségű törmelék került a színpadra. Szerencsére látogatási időn kívül, újabb omlás történt. Az minden kétséget kizárhatóan megállapítható volt, hogy a törmelék lezúdulása akkor is megtörtént volna, ha a kürtő átvizsgálása nem történik meg. Az esetet jelentettem.

Kutatásvezetői jelentés a Baradla-barlangban végzett járatbiztosítási munkáról.

Az általam vezetett kutatások jelentős részben a barlang eddig ismeretlen felső szintjének feltárására irányulnak. Ez gyakorlatilag a barlang mennyezetében nyíló kürtők kimászásával történik. Több ilyen kürtő az elmúlt évtizedek alatt már ki lett mászva, sok azonban a régebbi technikákkal nem elérhető. Kutatótársaimmal olyan módszert kezdtünk alkalmazni, amelynek műszaki elemei a színpadtechnikában alkalmazott Layher-rendszerben használatosak. Gyakorlatilag az alumínium háromszög rácsos tartókból tornyokat építünk, amelyen felmászva közvetlen a kürtőbe juthatunk.

Az aggteleki szakasz egyik legmagasabban nyíló kürtője az un. Színpad feletti-kürtő. Bejárati nyílása közvetlen a Hangverseny-terem színpadja felett van, 18 méter magasságban. A kürtő bejáratához 2016. február 28-án építettünk tornyot. Kötelet helyeztünk el a bejáratában, hogy később azon feljutva folytatjuk a feltárást. Kutatási engedély száma: ANPI/1123-1/2021.

Kutatótársaim Kunisch Péter vezetésével 2021. december utolsó napjaiban folytatták a kürtő feltárását. Már akkor észlelhető volt, hogy a járatnak abban a szakaszában, amely a Hangverseny-terembe csatlakozik, nagyobb mennyiségű törmelék halmozódott fel. Ennek egy részét akkor eltávolítottuk. A kutatási munkákat egy időre felfüggesztettük. Ezek után történt az, hogy jelentősebb mennyiségű közettörmelék hullott a kürtőből a színpadra. A problémáról Gruber Péter tájékoztatott.

A veszély elhárításának megoldásához Kunisch Pétert kértem segítségül, aki vállalta a munka elvégzését, és árajánlatot adott be az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságára.

A kivitelezésnél végig jelen voltam. Az Agrárminisztérium részéről jelen volt Deák István is, aki szemrevételezte a helyszínt.

Kutatásvezetőként igazolom, hogy a járatbiztosítási munka kivitelezése, a helyszín adottságait is figyelembe véve szabályszerűen zajlott. A felhasznált anyagok a helyszíni körülményekkel szemben ellenállóak. Az elhelyezés megfelelő, a további kipergés és törmelék kihullásának veszélye el lett hárítva.

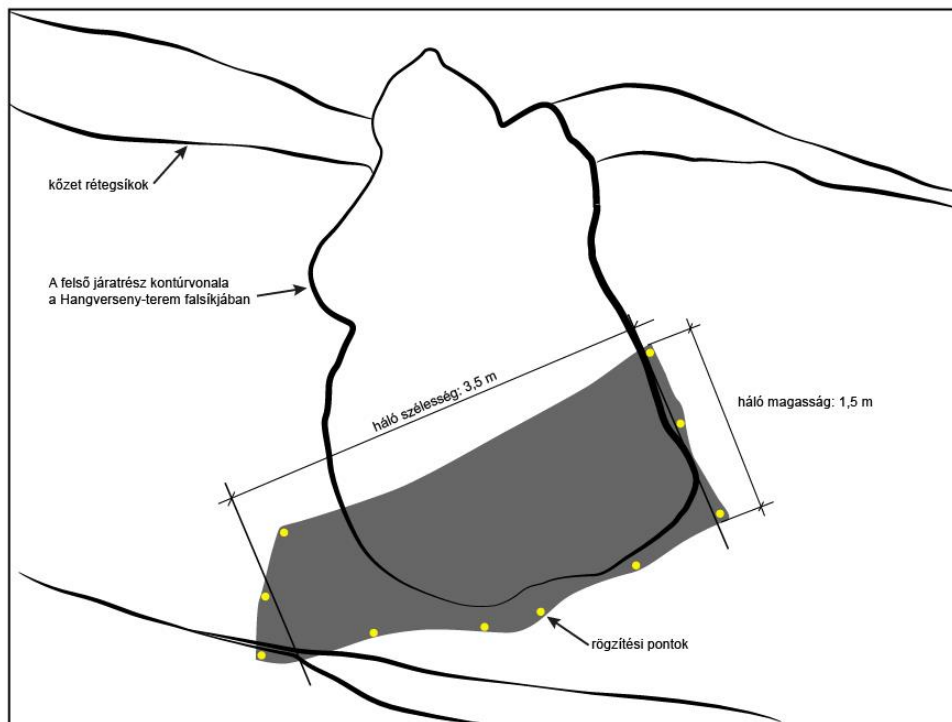
A későbbiekben a helyszínt évente két alkalommal ellenőrzöm.

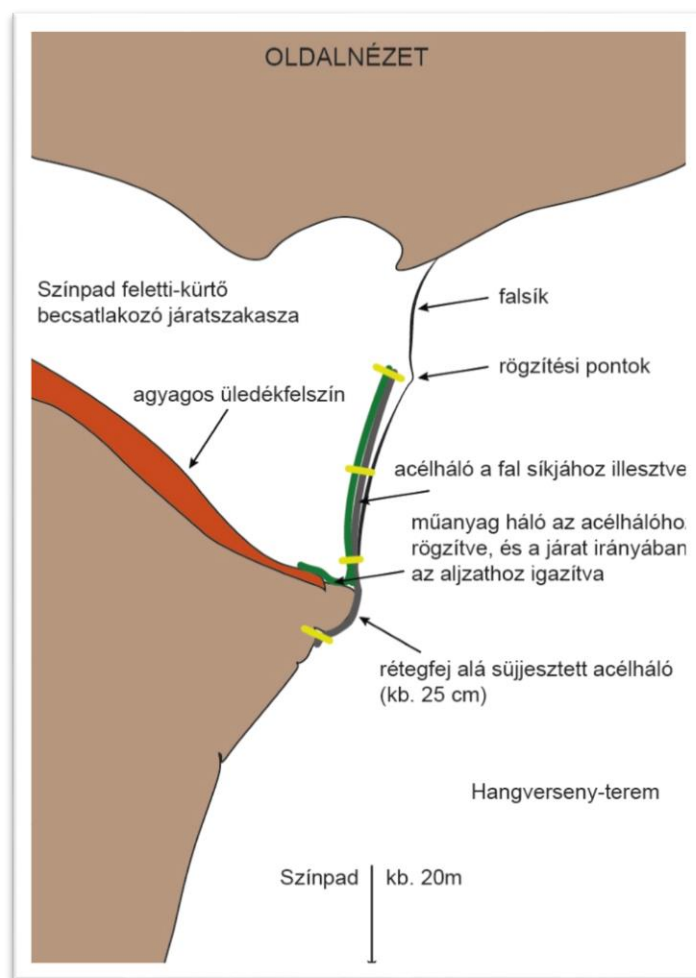
Menetes szarak beragasztása a háló felfogatásához

A rozsdamentes acélháló felerősítése a kürtő bejáratánál

Műszaki magyarázat a fenti fényképhez.

A műszaki megoldás oldalirányú nézete

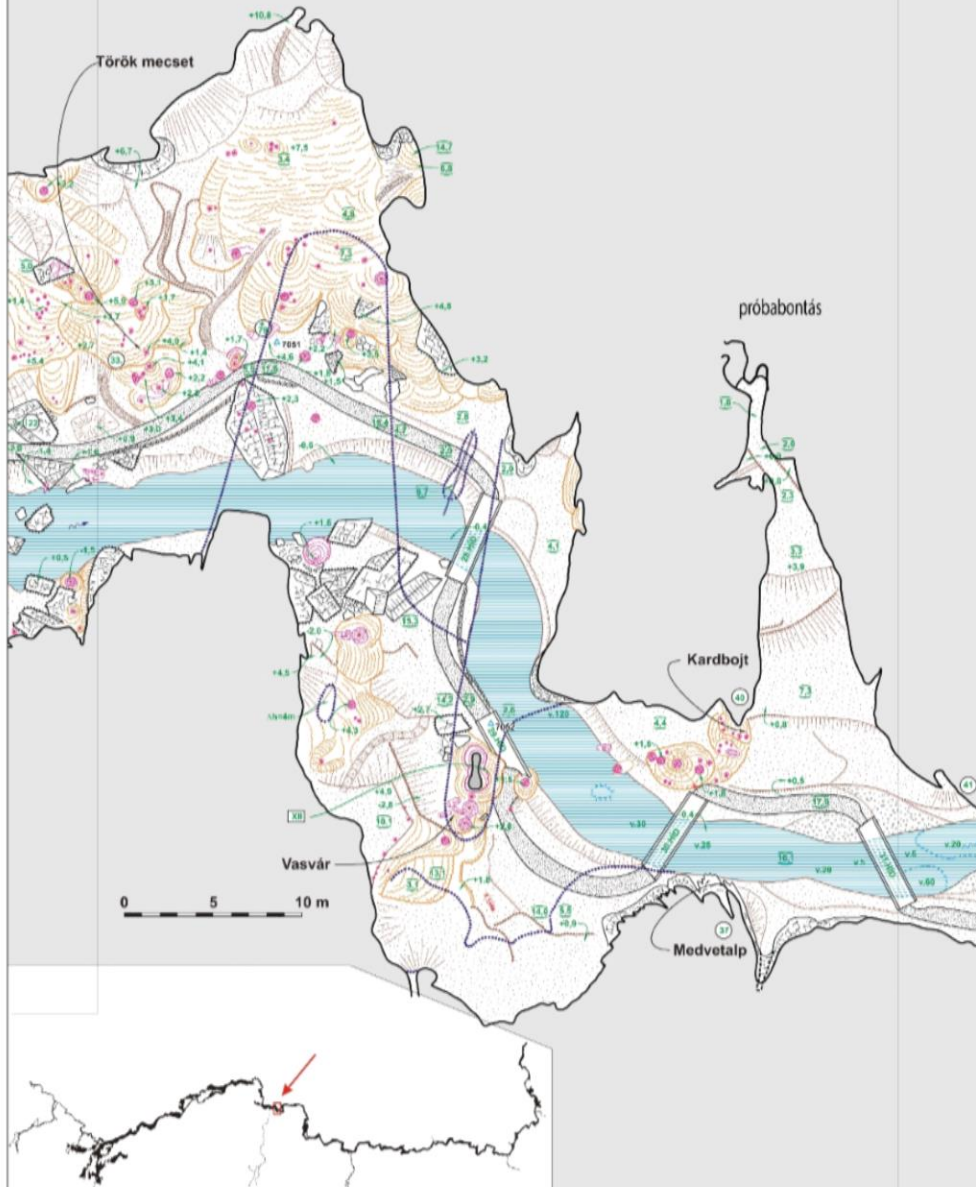
Egyéb kutatások a Baradlában.

Az Aggteleki-karszt Kutatás néven szerveződő, de nem hivatalos működésű kollektíva 2023 év végén megrendezte szokásos év végi kutatótáborát. Ennek két helyszíne volt, a Felső-táró és a Baradla. A Felső-táróban végzett kutatásokról külön jelentésben számolok be.

A Baradlában a kürtömászó projekteken kívül próbabontásokat végeztünk a Törökmecset-ághoz közel lévő Kardbojt elnevezésű cseppkőképződmény mellett nyíló oldalágban.

Ezt az oldalágot korábban már bontotta a Baradla Csoport. Az oldalfalakon jól látható az egykori kitöltés felszínének nyomvonala. Ez az oldalág is olyan formaelemeket mutat, mint sok más oldalág a Baradlában. Jellegzetes, monumentális kapuval érkezik a főágba, befelé haladva azonban a belméretei ember méretű járatá zsugorodnak. Ahhoz hogy megértsük ennek kialakulási körülményeit, megkezdtük a kitöltés kibontását. A kitöltés a végponton jelenleg vékonyan rétegzett homokos agyag. Már a munka megkezdésekor kis fülke teteje nyílt meg, némi cseppkőképződménnyel. Ez a fülke üstösen oldott homlokfal alatt folytatódik, és északnyugati irányba is légrés mutatkozik. A kutatást itt a jövőben folytatni kívánjuk.

32. Kardbojt

A Kardbojt végponti próbabontásának vázlatos rajza Szúnyogh Gábor térképén.

A Kardbojt oldalágának végpontja a munka megkezdésekor

Az első kis fülke a megnyitás után.

Kutatási terv 2024-re.

Legfontosabb feladatomban a Baradla kürtőkataszterének befejezése, és a már kimászott kürtőinek dokumentációjának folytatása. Ebben nagyon sok segítséget kapok kutatótársaimtól, főként a tovább mászásokban és a felmérések elkészítésében. Az egységes térképdokumentumok, a Szúnyogh Gábor féle alaprajz jelkulcsi eleminek felhasználásával készülnek majd.

A kürtőmászásokkal jó ütemben haladunk. Állványozási tervünk 2024-ben a Csillagvizsgáló mennyezetének elérése. Itt, a méréseink szerint a több mint húsz méteren lévő főtésik után egy nyíláson bemérve további húsz méterre lehet tovább mászni.

Ezúton is köszönöm az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságának hozzájárulását és segítségét!

Szentendre, 2024. február 15.

Szabó Zoltán

kutatásvezető